

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської облдержадміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Кращі бібліотечні ініціативи
2017 року
Аналітична довідка

м. Черкаси
2018

УДК 021
К78

Укладач
Редактор

Т.В.Горда
В.К.Величко

К78 Кращі бібліотечні ініціативи 2017 року: метод. рек./ Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облрад; уклад Т. В. Горда. – Черкаси : 2018. – 12 с.

Аналітична довідка містить матеріал щодо реалізації проєктів, творчих акцій, партнерських стосунків та інших ініціатив бібліотеках області.

Видання призначене для працівників бібліотек, студентів, всіх, хто цікавиться розвитком бібліотек.

УДК 021

© Комунальний заклад «Обласна
універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»

Бібліотека сьогодні – це інформаційний, консультативний, ресурсний центр, платформа для навчання, місце для спілкування, де допоможуть кожному.

Одним з пріоритетних напрямків розвитку бібліотечних закладів є об'єднання суспільно-корисних ініціатив та залучення до активної діяльності зацікавлених осіб. Сьогодні партнерські відносини, культурне волонтерство набуває процесу вдалої реалізації в бібліотеках.

Активна діяльність Смілянської та Черкаської міських ЦБС у визначеному напрямку сприяла формуванню позитивного досвіду та отриманню практичних набутків. Основою такої діяльності став творчий підхід та вияв професіоналізму бібліотечних працівників.

Смілянською міською ЦБС здійснено важливі кроки щодо пошуку активних партнерів та союзників у питанні розробки та реалізації спільних проєктів, здійснення адвокаційних заходів, представництва інтересів перед владними структурами.

Такою стала участь у проєкті Німецької асоціації народних університетів (DVV-International) «Замінімо мури відкритими вікнами», за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. Реалізація проєкту здійснюється у партнерстві з громадською організацією культурно-просвітницького центру «Світанкова зоря». Бібліотека-філія №5 Смілянської МЦБС, вигравши грант, створила арт-студію для дорослих «Поринь у веселку». На її базі було відкрито перший ЦОД - центр освіти для дорослих. Арт-студія для творчої комунікації стала навчально-практичним центром для проведення курсів з декоративно-прикладного мистецтва. Учасники навчань не лише опанували певні види творчості, а здобули знання з основ підприємницької діяльності, оволоділи навичками продажу власних ексклюзивних виробів в Україні та за кордоном, підвищили рівень розмовної англійської мови, здобули навички роботи на

комп'ютерній техніці, отримали різного роду цікаву та корисну інформацію.

Цей досвід було поширено та підтримано іншими бібліотечними закладами міста. Нині такі ЦОД працюють уже в 3-х бібліотеках. Творчий центр діє також у ЦМБ імені Олени Журливої, учасники якого проводять заняття у крафт-студії з ваяння вовни. Набули активного впровадження інноваційні процеси роботи – створено англійський розмовний клуб за рахунок коштів Крим-SOS, організовуються воркшопи «Долоньки» для дітей-переселенців. Містянам запропоновано новий формат «громадські діалоги», який передбачає зустрічі громади з представниками влади в приміщенні центральної бібліотеки, а її працівники моніторять ситуацію та пропонують до розгляду питання, що хвилюють мешканців міста.

Активну позицію серед міської громади займають бібліотечні працівники Черкаської міської ЦБС. Вони позиціонують себе як центри інформаційної, просвітницької та дозвільної роботи. З цією метою налагоджено тісне партнерство з дванадцятьма громадськими організаціями та осередками. Підтримуються взаємовигідні контакти з представниками владних структур, бізнесу, навчальними закладами та закладами масової інформації.

Користувачі бібліотек, громадськість міста активно підтримали участь працівників бібліотек в міському регіональному проекті «Громадський бюджет міста Черкаси», оголошеного виконкомом міської ради. Серед значної кількості учасників Черкаська міська ЦБС виборола перемогу в категорії «малих проектів»: «Бібліотека під парасолькою» (ЦМБ ім. Лесі Українки) та «Бібліотека згуртовує громаду» (бібліотека-філія №7).

Реалізація проекту «Бібліотека під парасолькою» передбачає фінансування в межах 30,6 тис. грн. для облаштування літнього майданчику з метою обслуговування користувачів, а саме: придбання меблів-трансформерів, парасо-

льок, пластикових столів та стільців, підключення автономної акустичної системи та інше.

Проект «Бібліотека згуртовує громаду» гарантує отримання 128,3 тис. грн., спрямованих на придбання сучасного мультимедійного обладнання, яке забезпечує можливість організації соціокультурної діяльності на сучасному рівні.

Працівники Черкаської центральної міської бібліотеки імені Лесі Українки та бібліотеки-філії №5 стали учасниками проекту ПОЛІС (Поліція і спільнота) за підтримки Міжнародної організації IREX та отримали перемогу. В рамках проекту працівники пройшли тренінгове навчання в м. Київ.

За умовами проекту для громади запропоновано проведення ряду цікавих, пізнавальних заходів у співпраці з структурами місцевої поліції та громадськістю. Відбулися зустрічі-діалоги з патрульною поліцією «Відкритий мікрофон». Особливо цікавими стали заходи, проведені у форматі «Живої бібліотеки», - зустріч з членами патрульної поліції «Патрульна поліція: як це працює?» та «Можливий вибір на вибір майбутнього» та інші.

Черкаська центральна міська бібліотека започаткувала цікаву та незвичайну акцію – віртуальний «book-слем» (BOOK Slem) «Молоде покоління обирає книгу...», присвячену улюбленим книгам молоді.

Book-слем – літературне змагання на кращу рекламну кампанію з популяризації обраної книги. Учасники акції повинні були представити книгу таким чином, щоб саме їхня книга привернула увагу і набрала найбільше лайків, за допомогою яких підведено підсумки і переможці отримали призи.

Акція стала популярною серед молоді, зарекомендувала себе як чудова реклама літератури та бібліотеки.

Кращими бібліотечними ініціативами Катеринопільської районної ЦБС є постійна участь у проектах різного рівня. Лише минулоріч ЦБ взяла участь у п'ятьох грантових проєктах, у двох з яких впевнено виборола перемогу. Одним із них став Всеукраїнський проєкт «Розробка курсу на зміц-

нення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС). У рамках проекту бібліотека значно посилила інформаційне обслуговування громади, оскільки заходи проводилися і за її межами. З цією метою на бібліотечному подвір'ї ЦРБ та в Мокрокалігірській ОТГ було облаштовано консультаційні пункти «Реформа. Децентралізація в Україні. Що це і навіщо?», в яких мешканцям запропоновано скриньку пропозицій та ідей «Моя громада, мій добробут».

Другим проектом став «Велобібліотека для обслуговування літніх людей», в рамках якого районна бібліотека отримала безкоштовно два велосипеди. Працівники бібліотеки, використовуючи велобібліотеку, обслужили 51 особу, з яких 10 – люди з інвалідністю, у віддалених куточках на дому. Крім обслуговування користувачів книгою, працівники проводили інформаційну роботу, використовуючи можливості планшета.

Інноваційним напрямком діяльності Уманської районної ЦБС стала реалізація регіонального проекту «Туристичними стежками Уманщини». Працівники бібліотек долучилися до збору та узагальнення інформації про визначні місця краю, етнографічну особливість регіону, проводився збір спогадів місцевих жителів щодо існуючих легенд, традицій, історичного минулого сільських населених пунктів. Підготовлено та проведено значну кількість масових заходів щодо надання послуг для подорожей та відпочинку територією Уманського краю. Серед них популярними є відеоролики «Перлини Уманського краю», «Відкрий для себе Уманщину», віртуальні виставки «Туристичні принади Уманщини», буклет «Відкрий для себе Уманщину» з презентацією нових туристичних маршрутів. Найбільший резонанс місцевих мешканців та гостей району викликало оригінальне рукотворне видання книги-альбому «Моє село – перлиночка на карті»: 53 аркуші розміром 100х60 см, на яких кожна сільська бібліотека від імені місцевої громади представила свою сторінку. Цей арт-бук – колективний художньо-аматорський вивітр, виконаний у стилі хенд-мейду з використанням різ-

них художніх технік. Сторінки альбому зібрані у два томи товщиною 50 см кожен. Творчий проект бібліотечних працівників демонструвався під час проведення районних святкових заходів з нагоди Дня незалежності України та був представлений на обласній інноваційній ярмарці проєктів «Від ідеї до втілення». Нині цей витвір мистецтва можна переглянути у читальній залі центральної районної бібліотеки.

Долучившись до відзначення Року сталого туризму в Україні, працівники Корсунь-Шевченківської ЦРБ розробили регіональний проєкт туристично-красназавчих маршрутів під назвою «Корсунщина моя, ти прославила край іменами, подіями, датами». В рамках проєкту, на місцевому ефірному радіоканалі «На хвилі Корсуня» започатковано одноіменну рубрику, в якій щотижня висвітлюються матеріали з історичного минулого та сьогодення населених пунктів Корсунщини. Використовуючи документні ресурси бібліотек, розповіді доповнюються дослідженнями, проведеними серед мешканців громад. Це, зокрема, - легенди, перекази, спогади, традиції краю. Слухачі дізнались багато цікавого та невідомого.

Працівниками центральної районної бібліотеки започатковано декілька туристичних маршрутів населеними пунктами Корсунщини, кожне з яких має цікаву історичну візитівку. Гідом маршрутів стала методист ЦРБ Наталія Неткал.

Бібліотечні працівники завжди в пошуку ефективних процесів щодо поліпшення якості обслуговування користувачів. Творчі ініціативи також активно використовують у роботі бібліотеки Чорнобаївського, Золотоніського, Христинівського, Драбівського районів.

Але, на жаль, ще не всі фахівці оперативно реагують на зміни, пов'язані з викликами часу. Вивчення роботи та моніторинг позиціонування бібліотек серед місцевих громад дає підстави стверджувати, що більшість з них ще не долучилися до стратегії трансформації бібліотечних закладів. Продовжуючи працювати традиційними методами, лише декларуючи зміни, бібліотеки залишаються поза суспільством.

Недостатньо активно запроваджуються рекомендації методичних центрів щодо інноваційних змін, зокрема: соціальної спрямованості закладів, багатофункціональності, зонування простору, участі в проектній діяльності, технічному забезпеченні бібліотечних заходів.

Сьогодні бібліотеки мають працювати на випередження, беручи участь в інноваційних процесах, і стати «третім місцем» у громадському просторі, де навчання проходить поруч з цікавим дозвіллям, є рівний доступ до інформації, зручні та сучасні сервіси.

Бажано рекламувати та висвітлювати в засобах масової інформації, соціальних мережах приклади адвокаційних методів діяльності, які відображають не лише співпрацю з владними структурами, а й отримання вагомої фінансової, матеріально-технічної підтримки бібліотечних закладів.

Особливу увагу необхідно звернути на постійне оновлення матеріалів бібліотечних сайтів. Реклама бібліотеки та бібліотечних послуг має зайняти одне з провідних місць на сайтах. Важливі події, які відбуваються в бібліотечному житті, (а це не лише заходи соціокультурної спрямованості, а й ті, що мають відношення до реалізації проектів, поповнення документно-технічних ресурсів, розвитку партнерських зв'язків, і т. ін.) мають оперативно знайти своє відображення на сторінках власних веб сайтів.